

Stručný přehled farmakoterapie v paliativní medicíně – část první

Miroslav Žiaran

Komplexní onkologické centrum Pardubického kraje, Multiscan, s. r. o., Pardubická krajská nemocnice

Paliativní medicína se zaměřuje na zlepšení kvality života pacientů s nevléčitelnými onemocněními prostřednictvím komplexní péče, jejíž nedílnou součástí je farmakoterapie. Ta slouží k účinnému zvládnání symptomů a ke zmírnění utrpení v závěrečných fázích života. Článek se věnuje principům a specifikům podávání léčiv v kontextu paliativní péče, se zřetelem na potřebu individuálního přístupu, bezpečnost, etické souvislosti i spolupráci různých profesí. S ohledem na měnící se fyziologii pacienta v pokročilých stádiích onemocnění je zdůrazněna nutnost přizpůsobení farmakologických strategií aktuálnímu klinickému stavu. Text je určen lékařům všech specializací, kteří se podílejí na péči o pacienty s život limitujícími diagnózami, a usiluje o podporu racionální, účinné a bezpečné farmakoterapie v paliativní medicíně.

Klíčová slova: paliativní medicína, farmakoterapie, léčba bolesti, opioidy.

A brief overview of pharmacotherapy in palliative medicine – part one

Palliative medicine is dedicated to enhancing the quality of life in patients with incurable illnesses through comprehensive, interdisciplinary care, in which pharmacotherapy plays a central role. Pharmacological treatment in this context seeks to manage distressing symptoms and alleviate suffering during the final stages of life. This article outlines the principles and specific considerations of pharmacotherapy in palliative care, with emphasis on individualized treatment approaches, patient safety, ethical implications, and multidisciplinary collaboration. Considering the altered physiology commonly seen in advanced illness, the need to tailor pharmacological strategies to the patient's current clinical status is underscored. The text is intended for physicians across all specialties involved in the care of patients with life-limiting diagnoses and advocates for rational, effective, and safe use of pharmacotherapy in palliative medicine.

Key words: palliative medicine, pharmacotherapy, pain management, opioids.

Úvod

Světová zdravotnická organizace (World Health Organization, WHO) v roce 2002 definovala paliativní péči jako přístup, který zlepšuje kvalitu života pacientů a jejich rodin čelících problémům spojeným s život ohrožujícím onemocněním, a to prostřednictvím prevence a zmírnění utrpení díky včasnému rozpoznání, bezchybné diagnostice a léčbě bolesti a dalších fyzických, psychosociálních a spirituálních obtíží (1). Článek se týká a je rámován tzv. paliativně relevantními diagnó-

zami – nevléčitelná nádorová onemocnění, neurodegenerativní onemocnění (roztroušená skleróza, Parkinsonova nemoc, demence, amyotrofická laterální skleróza), konečná stádia orgánových selhávání (srdeční, plicní, jaterní, ledvinné), polymorbidní geriatrickí pacienti se syndromem frailty. Článek se věnuje specifickému tématu paliativní péče u dětí s vrozenými nebo život limitujícími onemocněními.

Farmakoterapie je v paliativní medicíně zásadním nástrojem pro zmírnění symptomů

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: *Klin Farmakol Farm.* 2025;39(2):96-102
<https://doi.org/10.36290/far.2025.037>

Článek přijat redakcí: 25. 5. 2025

Článek přijat k tisku: 26. 6. 2025

MUDr. Miroslav Žiaran

ziaran.miroslav@gmail.com